

Finansdepartementet
Levert på regjeringen.no

22. mars 2024

Vår ref: 1375497

NOU 2023:30 Utfordringer for lønnsdannelsen og norsk økonomi (Holden IV-utvalget)

Norsk Sykepleierforbund ønsker å komme med innspill til høringen av rapporten fra Holden IV-utvalget, NOU 2023:30.

NSFs viktigste innspill

- Hovedproblemet med frontfagsmodellen er at den utelukkende forholder seg til lønnsutvikling mellom tariffområder mens den ignorerer forskjeller i lønnsnivå.
- Frontfagsmodellen sementerer likelønnsgapet og lønnsgapet mellom offentlig og privat sektor.
- Holden IV-utvalget burde gitt frontfagsmodellen større muligheter for nødvendige lønnsøkninger i offentlige helse- og omsorgstjeneste. Dette er nødvendig for å beholde og rekruttere sykepleiere i en situasjon med akutt sykepleiermangel.
- Frontfagsmodellens praktisering truer vår samfunnsmodell og legger til rette for et todelt helsevesen.

Utvalget er det fjerde i rekken av utvalg som diskuterer den norske modellen for lønnsdannelse – frontfagsmodellen. For første gang ble det tatt dissens fra to av utvalgets medlemmer, blant annet Unios medlem, noe vi ser som et symptom på behovet for å gjøre endringer i fordeling av lønn i Norge.

Norsk Sykepleierforbund mener at hovedproblemet med frontfagsmodellen er at den utelukkende forholder seg til lønnsutvikling mellom tariffområder, mens den ignorerer forskjeller i lønnsnivå. Gjennomsnittslønnen for de med til og med 4 års høyere utdanning er 170 000 kroner lavere i kommunene og helseforetakene enn i industrien. Samtidig er det stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i offentlig sektor, blant annet sykepleiere. Det er en alvorlig situasjon for samfunnsmodellen vår. Høy sysselsetting forutsetter en godt utbygd velferdsstat som kan ta vare på de som trenger det, reparere og restituere de som trenger det – slik at de kan komme raskt tilbake til arbeidslivet, utdanne befolkningen til arbeid, forskning og videreutvikling av samfunnet m.m. Privat sektor og verdien som skapes der, er avhengig av verdien som skapes i de

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 25.03.2024

offentlige velferdstjenestene – på samme måte som offentlig sektor er avhengig av privat sektor. Derfor må det være et felles samfunnsansvar å sikre nok og tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft, også til den offentlige delen av økonomien. Frontfagsmodellen slik den praktiseres i dag, og som Holden IV støtter, er faktisk til hinder for dette – selv med den fleksibiliteten utvalget peker på. Norsk Sykepleierforbund beklager at Holden IV-utvalget ikke har diskutert offentlig sektors betydning for konkurranseutsatt sektor, og den gjensidige avhengigheten mellom sektorene.

Frontfagsmodellens ensidige fokus på lønnsutvikling sementerer ikke bare lønnsgapet mellom offentlig og privat sektor, men også likelønnsgapet. Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn med høyere utdanning er nesten 20 prosent. Til grunn for dette ligger en systematisk lavere vurdering av kompetanse og ansvar i kvinnedominerte yrker. Det er i seg selv et samfunnsproblem. I tillegg blir det et problem fordi det er mangel på kvinner og menn som vil arbeide i disse yrkene. Det er ikke mulig å endre nivåforskjeller ved å omfordele mellom grupper i samme tariffområde, innenfor ramma.

Norsk Sykepleierforbund mener at når Holden IV-utvalget uttaler at frontfagsmodellen bidrar til et samfunn med små forskjeller, er det for det første en sannhet med modifikasjoner, og for det andre noe som offentlige ansatte i kvinnedominerte yrker bærer kostnaden av. Det er skadelig for velferdsstatens bæreevne og dermed også for hele samfunnsmodellen vår.

Norsk Sykepleierforbund er videre urolig over den todelte helsetjenesten som er i ferd med å utvikle seg i Norge. Betalingsvilligheten og -muligheten - for gode helsetjenester er høy i et slikt av befolkningen, men så lenge betalingsevnen er ulikt fordelt vil et privat tilbud avhenge av økonomien til pasienter og pårørende. I tillegg vil dette binde opp arbeidskraft i private helsetjenester for noen, som kunne vært brukt i offentlig sektor, til nytte for alle.

Så lenge offentlig sektor *ikke* bruker lønn for å tiltrekke seg sykepleiere og annet helsepersonell som det er sterk mangel på, vil denne utviklingen bare fortsette. Norsk Sykepleierforbund mener at utvalget burde ha gitt frontfagsmodellen større muligheter for nødvendige lønnsøkninger i den offentlige helsetjenesten. Den tilliten vi er avhengige av i et stabilt samfunn, bygges ikke bare gjennom relativt små forskjeller, men også gjennom at vi har gode, felles velferdstjenester.

Vi merker oss at utvalget mener at *hvis* det blir en vedvarende og betydelig knapphet på arbeidskraft i en sektor, må lønnsdannelsen være fleksibel nok til å understøtte en effektiv allokering av arbeidskraften, gi kvalitet i velferdstjenestene og gi rom for nødvendige strukturelle endringer. I Norsk Sykepleierforbund vet vi at dette verken er en hypotetisk eller framtidig situasjon. Sykepleiermangelen er et faktum som allerede i dag fører til dårligere helse- og omsorgstjenester enn det befolkningen må kunne forvente. Norsk Sykepleierforbund beklager at lønnsnivåets betydning for dagens personellmangel i helse- og omsorgstjenestene ikke er anerkjent i Holden IV-utvalgets rapport.

Med hilsen

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 25.03.2024

Lill Sverresdatter Larsen /s/
forbundsleder

Kari Tangen /s/
forhandlingssjef

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22 Telefon: 994 02 409
Postboks 456 Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 25.03.2024